

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe 1 an fl. 10; pe 1/2,
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1

N-rii de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 fr. garanta: prima-data
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publica-
țiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a să plăti
înainte.

Scrieri nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

SODOMA.

(*) Nu e zi, în care „capitala și reședința” să nu dea câte un exemplu despre cumplita decadentă a moravurilor locuitorilor ei.

Acum e la ordinea zilei marea hoție săvârșită cu timbrele postale.

Un cas, unde se învederează nu numai criminalitatea ce se întinde între — domni, ci și nemai pomenita neglijența a oficiilor de stat când e vorba de a păzi averea publică.

Arestați sunt o grămadă de — domni. Capul bandei este fostul deputat Szecsödy, acum în urmă funcționar în ministerul de finanțe. „El a strins adevărat la un loc — scrie „Egyetértés” — indivizi cu trecut furtunos, „miserabil”, cu ajutorul cărora apoi pune în circulație timbrele postale furate. Ear' hoția se întâmplă așa, că toate coalele de timbre destinate a fi arse pentru un defect oare-care, el făcea să nu fie nimicite, ci timbrele bune le stringea. Ca ajutor în desfacerea „mărfii” i-a slujit și fosta sa nevastă, care acum trăia cu un jurist (Kuhinka), implicat și el în hoție. Agent principal i-a fost Pribiesko, un domnișor fără ocupație, dar' care trăia boierește.

Interesul în toată afacerea este nu atât șiretenia cu care banda aceasta făcea concurență statului cu timbre furate de la stat, ci tocmai numărul mare al complicilor. Atât în „capitală și reședință” cât și în orașele de prin provincie fostul deputat Szecsödy avea adevărate agenturi, căror trimetea timbrele, păgubind astfel erariul — de câțiva ani — cu zeci de mii florini.

Intreaga presă maghiară recunoaște că în societatea chiar a oamenilor cu bună poziție, corupția se întinde în chip îngrijitor. Dacă până și foști deputați și înalți funcționari ministeriali se apucă să fure timbre (după-cum Petko furase cărți), apoi ce spirit demoralizat poate fi între cei mai inferiori!

Pentru-că toți vor să trăiască boierește și mai presus de leafă. „E o adevărată boală”, — exclamă însăși foile „patriotice”, până și cel mai din urmă copist face pe boerul, își dă aer de domn mare și pentru a și satisfacă ambițiunea deșartă, ori-ce mijloc îi-se pare bun.

Boalei acesteia în ultimele luni i-au căzut jertfă o mulțime de înalți funcționari, atât de la oficiile de stat cât mai ales de pe la bănci.

Nu mai puțin este însă mare și neglijența, lipsa de control. Numai așa Krivány a putut fura peste un milion coroane, ear' Szecsödy ducea timbrele postale cu sacii. E de prisos să mai amintim și alte cazuri, fiind ele toate indeobște cunoscute, căci în decurs de câteva luni numai pe la bănci s'au furat câteva milioane, ear' pela tribunale abea le mai vine rândul să se judece și cetățenilor, fiind atât procurorii cât și judecătorii ocupați peste măsură cu procesele intentate — din oficiu!

Mai îngrijitor este însă faptul că deși hoțiile sunt constatate de judecători ear' presa e alarmată de prea învederata criminalitate ce se întinde, totuși grija tuturor căpeteniilor maghiare nu este să lecuiească răul, să ceară măsuri de îndreptare, ci ministri își bat capul cum să stoarcă bani mai mulți pentru a ridica, între naționalități, școli de stat cât mai multe precum să și colonizeze.

Maghiarisarea, eată devisa tuturor, de-i preocuparea atât a guvernului cât și a numeroaselor „egylet”-uri ar trebui să fie moralisarea, și anume între poporul maghiar. Că altfel azi mâne poporul „singur alecătuitor de stat” ajunge întreg a fi cea ce este azi „capitala și reședința”: o modernă Sodoma!

Pactul. Intre cele două prese oficiale din Viena și din Budapesta decurge de câteva zile o polemică destul de violentă din cauza unei publicațiuni date de „Magyar Távirati Iroda”, în care se spusese, că „nu e loc la pertractări între cele două guverne despre pact”, și că prin urmare: „dl Széll și dl Lukács nu vor merge așa curând la Viena”, neavând adevărat ce căută acum acolo.

Ba nu numai cele oficiale de dincolo, ci și cele mai opoziționale, obstrucționiste, cum e „Neue Freie Presse”, scriu în mod aspru mai ales în contra tălmăcirii și aplicării „formulei Széll” privitor la pact.

Polemica e foarte instructivă, dar lumea neinițiată în culisele cele mai ascunse în dosul cărora se târguesc și pun lucrurile la cale, nu se poate dumeri. A eșit chiar vorba că: între Viena și Budapesta o depeșă pornită d'acici a fost pe drum falsificată.

Mâne vom putea da amănunte.

Al treilea proces de presă al „TRIBUNEI POPORULUI”

Abia s'a terminat al doilea proces de presă intentat ziarului nostru, și ni-se anunță al treilea!

De astădată intră în acțiune și amicul nostru Dr. V. LUCACIU, căci procesul al treilea ni-se intentează pentru epistola deschisă ce distinsul luptător adresase studentului universitar Lucian Bolcaș.

Trebuia deci ca și Széll să meargă pe calea indicată de antecesorii sei: **prigonirea naționalităților și în deosebi a Românilor, să o înceapă cu dl Dr. V. LUCACIU.**

Tisza îl ținușe adevărat pe dl Lucaciu în arest preventiv 6 săptămâni; sub Szapáry i-s'a făcut procesul în care a fost osândit (la Dobrițin!) la 1 an temniță; sub Wekerle i-s'a dat cei 5 ani (la Cluj) și ca lucrurile să nu sufere seaderea de sub Bánffy, care a început cu grafiare (fără a prigoni însă mai puțin brutal), eată, **secția naționalităților** dă semne de activitate îndată după inaugurarea așa zisei. ... ere nouă!

La congregație!

Facem un apel călduros către toți membri români ai congregației comitatului Arad să se prezinte la adunarea generală de Mercuri.

Marți seara, la orele 8 conferență prealabilă, la locul obicinuit.

Umările și aparițiunile ce izvoresc din politica de maghiarisare.

(Din broșura lui „Hungaricus”.)

„Dacă n'ar fi vorba de altceva — scrie Hungaricus — de cât de aceea, că cine va eși învingător din luptă: minoritatea maghiară, ori majoritatea nemaghiară a statului ungar, cererile politice din afară ar putea urmări dezvoltarea și rezolvirea acestei chestiuni interne a Ungariei cu o oare-care indiferențism.

„Dar' aci e vorba de ceva cu mult mai mult.

Precum am dovedit în cele ce preced, lupta aceasta barbară nu e justificată nici din punctul de vedere istoric nici din cel politic, și e purtată cu arme inegale...”

Printre mijloacele silnice de care se serveste guvernele ungare, stă în primul rând **legislatura**, ale cărei legi au, nu-i vorba, forma constituțională, dar' le lipsește **baza morală**....

„Nemaghiarii sunt conștii, că ori ce concurență cu guvernul pe acest teren (adevărat al alegerilor) este cu neputință. Prin urmare pe deplin pricepe se, că majoritatea nemaghiară a populațiunii din Ungaria consideră legile aduse în acest mod ca unele ce le sunt cu sila impuse, ca străine lor, înăreptate în contra intereselor lor”....

Enumerând sumar câteva din aceste mijloace silnice de căpetenie, autorul scrie:

„Intrebuințarea unor atare mijloace poate avea drept urmare numai aceea, că guvernul și organele lui se vor face urgisite și că majoritatea cetățenilor se va instrăina de stat. Abstrăgând dela aceasta însă mai este și faptul, că **memorala e pusă așa zicând din sus sub scutul statului**, că astfel ea e promovată și răspândită din oficiu printre întreaga populație și în modul acesta ori-ce ordine de stat și socială este sgduidă în temelile ei.

„Toate acestea numai așa se pot pricepe, dacă în cercurile guvernamentale din Pesta domnește părerea, că totuși la urma urmelor ele vor isbuti a frânge împotrivirea nemaghiarilor, și că mișcările naționaliste nu sunt decât aparițiuni trecătoare. Se înșală însă aceste cercuri foarte amar. Dar chiar dacă n'ar fi așa, drumul apucat de acele cercuri nu poate fi caracterizat decât tot numai ca periculos. Cercurile conducătoare maghiare pot a nu se gândi asupra împrejurarilor, că un stat, care a pornit odată pe poverniș, nu se mai poate opri locului”....

Citând pe contele Iuliu Andrássy cum se exprima despre efectul baionetelor asupra dragostei de patrie a cetățenilor, autoral zice:

„Cu cât mai mult trece punctul de gravitație al monarhiei la Pesta, cu

cât mai multe chestiuni interne și externe amenință poziția statului ungar, cu atât mai mult crește importanța nemulțămirei și înstrăinării cetățenilor nemaghiari, provocate de ideea de stat național maghiar”...

Hungaricus se ocupă apoi cu socialismul, mai ales cel agrar din Ungaria, ca unul, care se va folosi de aceea nemulțămire și înstrăinare. Trece la tendințele Slavilor din Austria, de a forma un stat slav în mijlocul Europei și zice:

„Slavii din Ungaria, precum se vede, socotesc pe naufragiul ce se va întâmpla mai curând ori mai târziu al politicii de maghiarisare celei fără rost și disolvante, socotesc la provinciile ocupate Bosnia-Erțegovina, ca țeri slave din dos, care se vor pomeni alipite la Croația, precum și la poziția domnitoare a Slavilor în țerile ereditare ale Austriei.

„E' lucru lămurit, că o politică cumpătată ungară ar trebui să substragă din capul locului teren de sub picioare acestei mișcări. Nici Serbi, nici Slovaci, nici Ruteni n'ar căuta alipire la Croați, dacă apăsarea politică și economică ce se exercită asupra lor din Pesta în mod așa de fără scrupule nu i' ar mâna, a urma ori-cărei raze fie cât de slăbute, ce le ar promite scăparea. Și nu încapă nici cea mai mică îndoială, că o Ungarie, unde alătura cu Maghiarii cele 2 milioane Nemți și 3 milioane Români s'ar validita în viața statului cu mult mai mare succes ar putea preîntimpina și a se împotrivi unei confederațiuni slave, decât maghiarimea izolată din țară, care e combătută pe lângă Slavi încă și de către Nemți și Români și va trebui combătută până atunci până când nuși va lua stăpânire legea și dreptatea”...

Mandate nimicite.

E un mare neadevăr, desigur, când se susține că sub Széll o să trăim o eră mai constituțională. Ce fel de constituție e aceasta: păzită și aplicată tot de satrapii lui Bánffy?

O dovadă e și cele ce se petrec în comitatul nostru, la congregația din Arad.

Pentru-că au învins candidații partidului național român, atât la Șiria cât și la Hălmeagiu, fîslogăbiraiele au pus pe plăieși și alți „cetățeni” de soțul acesta să protesteze alegerile. Ear' fișpanul prin omisia verificatoare ce i' stă la dispoziție a și nimicit mandatele celor aleși. D'asemeni a și nimicit câte va mandate a celor aleși la Pâncota.

Singura mângâiere e că o să avem noui alegeri, unde vom lua măsuri pentru a dovedi încă și mai strășnic, că nu permitem ca drepturile noastre cetățenești să fie călcate în picioare.

Dr. Alex. Mocsonyi

și

„Spiritul bisericei”.

La alegerea de Metropolit în conferența prealabilă a deputaților congresuali d. Dr. A. Mocsonyi a militat pentru episcopul Ioan Meșianu, noul Metropolit, invocând principiul **ancienității** în favorul opiniei sale.

Deputatul congresual părintele V. Mangra la o sesiune cu înțelepciunea lui Solomon: „Că bătrânețea sunt cinstite, nu cele ce se numără ca numărul anilor; și că bătrânețea sunt înțelepciunea, și vîrsta bătrânețea viața nespurcată”, — ilustrând cu exemple din istoria bisericii că pe lângă etatea canonică singurul titlu la înaintarea în demnitățile ierarhice în biserică sunt *virtuțile personale, cultura superioară și ereditatea individuală*.

Cu prilejul instalării noului Metropolit d. D. Mocsonyi fiind și motiveze opiniunea sa relativ la auctenitatea episcopului Ioan Meșianu, prin o scrisoare adresată zicalului „Telegraful Român” încearcă să scoată în relief „distinsa figură” a înalt Preasfințitului Sale, accentuând trecutul său „lung și bogat în fapte mari și merite neprețioase”. (11??)

Scrisoarea d. lui Dr. Mocsonyi însă ca formă și ca fond este cu deosebire greșită. Dna n'a fost nici nu e membru al sinodului episcopal din Arad prin urmare n'a putut urmări *neînțeles* și a controla *erect* și *temerară* activitatea Preasfințitului Sale pe terenul administrației bisericești. Cei cari l'au urmărit de aproape cu atenție și neprecupăți, toți îl judecă la fel ca d. P. Rotariu în jalba adresată către reșosatul Metropolit Miron Romanul, și acestia sunt foarte mulți în dieceza Aradului.

Riscând a susține și apăra autoritatea l. Pr. S. Sale Ioan Meșianu, la care singur n'a putut, cu autoritatea sa personală d. Alex. Mocsonyi propagă o gravă eroare contra doctrinei bisericii ortodoxe, prin chiar organul oficial al Metropoliei.

D. Mocsonyi zice în amintita scrisoare următoarele:

„Biserica serbează Duminecă o zi de bucurie. După o veduție — de estădată, care îndelungată — biserica va celebra solemnul act de instalare al înalt Preasfințitului Sale Archiepiscop-Metropolit Ioan Meșianu; ea va saluta cu iubire, venerație și înmăștiere *Capul ei suprem*, și ea va saluta în venerata persoană a înalt Preasfințitului Sale reînvierea acelei legături prețioase între biserică și iubitul ei Domnitor, ce o constituie împreună încrederea a Maestății Sale și a bisericii. — Încredere împreună, care a înălțat pe înalt Preasfințitul Sa la scaunul metropolitan.”

Teologii și canoniștii știu că este o biserică universală sau ecumenică și bisericii parventare sau naționale din care se compune cea universală. A zice în general că „biserica” serbează instalarea Metropolitului Ioan Meșianu, este necorect, pentru că biserica română ortodoxă din Transilvania și Ungaria și-a ales Metropolit și a ei este serbarea. Ea' a susține că înalt Pr. Sfinția Sa Archiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu e „*Capul suprem*” al bisericii, aceasta este curată *heresie*, după învățătura bisericii ortodoxe. Un *Cap suprem* văzut — *Summus Pontifex* — are biserica catholică occidentală. În biserica ortodoxă Capul este singur Iesus Christos.

„Domnul nostru Iesus Christos, zice Macarie în Teologia sa dogmatică, după ce a încredințat administrarea văzută a bisericii sale episcopilor, o guvernează singur nevăzută ca adevăratul sau Cap”. După sfântul și Marele Vasilie: „Acolo (în biserică) fie care membru este reunit și menținut în armonie cu celelalte prin unul și cu adevărat singurul Cap, care este Iesus Christos”.

Dacă I. P. S. S. Ioan Meșianu este Capul suprem al bisericii, atunci ce loc ține în biserică Domnul nostru Iesus Christos?

De eroarea dogmatică în care a căzut d. Al. Mocsonyi, ca neteolog e excusabil; dar nu poate fi excusat ca jurisconsult pentru eroarea în privirea dreptului canonic al bisericii orientale. Raportul între *Stai* și *Biserica* nu încetează prin moartea cutărui Episcop, Metropolit ori Patriarh, și așa nu poate fi vorba de „reînvierea” legăturii între biserică și Domnitor în urma unei noue alegeri în scaunul vacant, ci de susținerea și continuarea ei în înțelesul dreptului canonic și a constituției bisericești.

Tendința manifestă a dlui Al. Mocsonyi de a implica autoritatea personală a Metropolitului în auctoritatea morală a bisericii, prin erigerea lui de „Cap suprem” al bisericii, este nu numai greșită dar și foarte primejdioasă pentru constituționalismul bisericesc, pentru că favorizează și încurajează absolutismul ierarhic în biserică.

Fără îndoială „conservarea neștirbită a așezămintelor și instituțiilor bisericești, susținerea neștirbită a principiului auctorității și disciplinei bisericești”, cum zice dl Mocsonyi, constituie *spiritul bisericii*. Dar, vorba savantului profesor *Laboulaye* dela colegiul Francei, sunt două moduri de a înțelege *disciplina* sau *ordinea publică*, cum o numește densusul: este *domnia legilor*, sau *domnia oamenilor*. Aceasta din urmă sistemă este un legat al monarhiei absolute — *despotismul* — nu l'voim. Voim ordine sau disciplină fără despotism! Legea și canoanele să domnească în biserică, nu voința sau arbitriul Episcopului ori Metropolitului. Că „nu sunt esimați de sub canoane nici Episcopul, Metropolitul, Patriarhul, dar nici stau de asupra canoanelor” — zice Șaguna.

Acesta e spiritul bisericii.

Teologul.

DIN ROMANIA

Procesul gimnasiului.

Vineri a venit înaintea secției I a tribunalului Ilfov procesul intentat Statului român de către *epitropia bisericii Sf. Nicolae din Brașov* pentru plata rentei de 75.000 lei anual pe seama școalelor române din Brașov.

Îndată după strigarea procesului, grefierul citește o adresă a ministrului nostru de justiție însoțită de un act emanat dela *comitetul parochial român din cetatea Brașovului*. Prin acest act domnul *G. B. Pop* președintele comitetului parochial român al bisericii ortodoxe orientale cu hramul *Sf. Adormirea din Brașov-Cetate*, cere încetarea procesului pentru anume motive de drept.

dl Titu Maiorescu, procuratorul bisericii Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu, neputând din simț citire să-și dea seama de ce e vorba în acest act, cere comunicarea lui.

Din această cauză procesul se amână la 15 Septembrie.

Dela Senat.

La ședința de Vineri a Senatului a luat parte și A. Sa principele moștenitor.

Ea' în ședința de Sâmbătă *Senatul* a votat cu 59 voturi, contra 2, proiectul de lege privitor la faliment.

Dela Cameră.

La Cameră se urmează cu discuția asupra reformării învățământului profesional.

Revista externă.

Conferința desarmării.

Se serie din Haga, că e chestiunea de a se alege pentru desbaterele conferinței sala de ședințe a primei camere.

Intr'un discurs de deschidere, d. de *Beaufort*, președintele al consiliului, va ura bun sosire delegaților. El va fi numit președinte de onoare.

D. de *Staal*, ambasador al Rusiei la Londra, va fi probabil ales președinte al conferinței.

D. de *Beaufort* va da mai multe prânzuri și o serată în onoarea delegaților.

De altă parte, familia regală, care locuiește de obicei în castelul din Soestdijk, va petrece câte va zile în Haga în timpul conferinței.

Englezii și Rușii în Asia.

Citim în *Vossische Zeitung*:

Se anunță că forțe ruse considerabile au sosit la fortul *Morghabi* în valea *Sares-*

Pamir, cu însărcinarea de a ocupa munții *Sarykol*, între *Pamir* și *Kaşgar*.

Acestei regiuni i se dă o importanță strategică extraordinară.

Se poate prevedea cu siguranță că Rusia soroste momentul venit de a-și exercita dreptul ce i s'a recunoscut de convenția anglo-rusă în 1895 relativă la *Pamir*, de a-și întinde dominațiunea spre sud, până la munții *Sarykol*. Odată stabilite în acest punct, așant posturile ruse nu vor depărta de cât cu o zi de marș de frontiera *Citralului* și de punctul cel mai septentrional al sferei de influență britanică. Se înțelege că situația aceasta neliniștește pe *Englezi*.

Din Franția.

Camera deputaților. — În cursul discuției budgetului marinei dl *Lockroy*, ministrul de marină, declară că Franția nu poate avea o flotă considerabilă ca aceea a *Englizei*, nici o armată atât de numeroasă ca cea a *Germaniei*. Apărarea coastelor nu este mai puțin importantă ca apărarea frontierelor. Intinderea imperiului colonial cere de asemenea o marină puternică.

Ministrul face elogii marinei și zice că reînvierea marinei franceze este necesară. Franția vrea pacea, dar ea trebuie să-și organizeze marina sa, pentru a răspunde ori ce atac.

Urmarea discuției se amână.

Krantz, senator, comisar general al expoziției din 1878, a încetat din viață.

Tribunalul corecțional a judecat în secret pe fostul locotenent *Boissoin*, arestat la *Reims*, pentru spionaj și l'a condamnat la 5 ani închisoare, 1000 franci amendă, și la pierderea drepturilor civile.

Afacerea Dérroulède.

După declarațiile făcute de procurorul *Feuilloley* unui colaborator al ziarului, *Echo de Paris*, ancheta în afacerea *Dérroulède* a căutat în prima linie să stabilească dacă fapta lui *Dérroulède* și a lui *Habert* a fost într-un cât-va improvizată sau pregătită mai dinainte; dacă Liga patrioților a pus grăuri de oameni în diferite desparțiri ale orașului—cari grupuri aveau să se unească cu armata în cazul când acesta ar fi ascultat de îndemnul lui *Dérroulède*, ca se meargă la *Eliseu*.

Procurorul nu crede în existența unui complot de și conducătorii ligei patrioților își dau toate silințele pentru a exagera însemnătatea acțiunii lor.

D. *Feuilloley* nu crede că va fi cu puțința să se aplice legea anarhiștilor în contra lui *Dérroulède* și a tovarășilor săi și ca acușării să fie dați în judecata tribunalului corecțional. Afacerea va fi judecată de către *Curtea* cu jurați.

NOUȚĂȚI

Arad, 20 Martie a. 1899.

D'ale *Curții împărătești*. M. Sa, după cum anunță foaia oficială din *Viena*, a încredințat funcțiunea subcomisiei onore de *Curte* contesei *Maria Harrach*, născ. prințesa *Thurn-Taxis*, care ocupa aceeași funcție pe lângă *regretata împărăteasă Elisabeta*. Contesa e nevasta contelui *Ioan Harrach*, cel mai naționalist dintre aristocrațiimea înaltă a *Boemiei*, și odrasla celei mai vechi familii aristocrate cehe băștinașe.

Archiducele Francisc Ferdinand. Ziarele maghiare reproduseră alaltăeri dintr-o foaie croată o știre atât de uimitor sensibilă despre acest *archiduce* încât nici n'am luat-o, căci se povestea, că A. Sa imperială-regală aflându-se în *Fiume*, pe vaporul „*Pelikan*”, nu voia să primească visita guvernorului acestui oraș contele *Szapary*, însoțit de primarul, cari veneau pe un vapor, unde era înfapt steagul trico-

lor unguresc. Tot așa ar fi refuzat, din același motiv visita directorului oficiilor financiare ungare. Foile maghiare imediat și ridicase furtună scâpând cuvinte și expresiuni pline de mare necuviință la adresa *Archiducelui*. Noi n'am luat notiță nici despre știrea nici despre ținuta presei maghiare, așteptând desmințirea, care și vine acum publicată în mai multe forme, declarând toată traba ca o proastă născocire. Prin urmare, earăși repetim ceea ce am zis de mai multe ori: publicul nostru cetitor să fie cu multă rezervă față cu știrile sensaționale aduse de foile maghiare, fie ca originale fie ca reproducse.

Inter-regnum. În nexul pastoralăi prin care I. P. S. Sa domnul *Ioan Meșianu*, ca episcop al eparchiei arădane, notifică alegerea și întărirea Sa de *Archiepiscop al Transilvaniei* și *Metropolit al Românilor gr-ort. din Ungaria și Ardeal*, și totodată aduce la cunoștință desparțirea Sa de clerul și poporul eparchiei *Aradului*, *Prea Cuvioșia Sa părintele Archimandrit* și *Vicar episcopesc* *Iosif Goldis*, a adresat un circular către oficiile protopresbiterale și parochiale în districtul *Consistorului din Arad*, prin care se notifică cumcă conducerea afacerilor în districtul acestui *Consistor* pe timpul vacanței scaunului episcopesc este concretută *Prea Cuvioșiei Sale*, îndrumând preoțimea parochială, ca în sfințele rugăciuni să pomenească pe *I. P. Archiepiscop și Metropolitul nostru Ioan*.

La miștie e—altfel. Acum aproape un an a fost arestat în *Oradea-Mare*, medicul de regiment *Dr. Raab Gyula* fiind-că ajutat, prin știința lui să scape mulți pe ficior cu bani gata de miliție. De atunci e zăvorit în cetatea din *Timișoara*; că judecătorul de instrucție a descoperit 11 casuri de scâpare; toți acestia adevă se prezentaseră în *Oradea* la *superarbitriul*, pe toți *Dr. Raab* i-a cercetat și grijit de ei în spitalul militar, declarați fiind apoi ca „neapții pentru serviciu”. *Tribunalul militar d'aceea* nu și a spus încă judecata asupra lui, fiind-că s'a dat de urma unor alte casuri de scâpare, pe care le-a făcut. Dar „protecția” asta se va răbuna și asupra celor „protegiați”, căci toți tinerii, cari în cei cinci ani de pe urmă au fost *superarbitrați* în *Oradea*, vor fi de nou poștiți să se înfăpșeze înaintea comisiei de *superarbitrare* și găsiți „apți pentru serviciu”, vor trebui să și facă datorița către stat acum, când de sigur le va cădea mult mai greu, de cât mai înainte.

Patriotismul s'a manifestat în chip strălucit, în ziua de 15 Martie, și în inimile patrioților din *Chișineu*. Văzând adevă nealuminate ferestrele casei dlui *M. Velicu*, în indignarea sacră ce i-a cuprins pentru acest „atentat”, fii lui *Arpád*, întăriți cu cei din „seminția lui *Israel*” s'au apucat și au spart toate ferestrele făcând astfel aliașveria aliașilor noștri slovaci.

Au mai spart de altfel și în *Arad*, ferestrele dlui *protopop Telescu*, aruncând cu niște petroaie mari cari, la un moment dat, puseseră în primejdie chiar viața ficei dlui *protopop*, suprinsă chiar la ferastă de „civilizatorii *Orientului*”.

Despre *St. Ana* nouă încă va fi vorba în adunarea comitatensă de *Mercurea viitoare*; raportul vicșpanului spune, că a doua companie de soldați ce stătea acolo spre pedepsirea răsvrătorilor, a fost rechemată la 11 Martie (pe când cea dintăiu, precum am enințasem la timp, părăsise *St. Ana* în 4 Februarie). În comună domnește acum liniște deplină.

Babele ne-au surprins azi dimineată cu zăpăcă, care însă după vremea uscată ce a fost, sămănăturilor o să facă mult bine prin umezeala ei. Temperatura a scăzut și ea. În schimb vântul violent de ieri și alaltăeri a încetat.

Hovved mort de foame. Se vede că sub era nouă *Kossuthismul* este în mare scădere, căci nu ne putem explica altfel faptul că

POIANA LUI MIHAIU-VODĂ

— LEGENDĂ ISTORICĂ. —

La poalele muntelui Dâlma din județul Gorjiu, în drumul ce duce din T. Jiului prin vama Bulega la Vulcan și Livezani în Ardeal, e o frumoasă regiune ce poartă până azi numele de „Poiana lui Mihaiu-Vodă.”

Aci se termină de odată două piscuri și lasă să se întindă de acolo în vale o poiană nu tocmai mare.

O potecă care vine din jos, străbate poiana, ocolește primul pisc pe la poale și ajungând la cel d'al-doilea se desparte în două: o parte duce drept pe coama piscului, ear' cea-l-altă, apucând cotiș, ocolește piscul și se întâlnește amândouă tocmai în vîrf.

De treci p'aci venind din deal, privește la dreapta și vei vedea lângă un izvor o cruce mare de peatră înnegrită pe alocurea de mușchiu și amenințând să cadă.

Inscripția ce purtă odinioară — de și ștearsă aproape în întregime — vorbește drmețului de vremuri vechi „Aci — spun bătrînii — petrecu Mihaiu-Vodă o noapte cu ofițerii săi” și se crede că în amintirea acestei nopți eantă poetul:

„Ca un glob de aur luna strălucea
Și p'o vale verde oștirea dormea;
Dar' p'un vîrf de munte stă Mihaiu la masă
Și pe dalba-i mână fruntea lui se lasă etc.

Aci se mai zice că Mihaiu Vodă tăia capul unuia dintre căpitanii sei, rămânându-l într'o prinsoare.

Estă prinsoarea: — Căpitanul — un Român sprinten și iute de picior; propuse oă el va ajunge în vîrf de munte mai repede ca ori cine chiar fiind pe picioare și celalalt călare însă cu condițiune, ca el să apuce drumul ce duce drept pe coama muntelui — deci cel mai scurt, ear' cel călare să ocolească pe drumul celalalt — pe cel mai lung.

Însuși Mihaiu primește rămășagul, ear' căpitanul întreabă: „pe cap?” — „Pe cap repetă Mihaiu Vodă și încălică”. La un semn dat amîndoi aleargă spre locul indicat.

Cel dintîiu ajuns acolo e Mihaiu și credincios cuvîntului dat taie chiar cu mîna sa capul îndrăsnelului Căpitan care nu numai că nu se opune, dar' chiar cere Domnului să-și țină cuvîntul.

Așa spun bătrînii, așa pare a spune crucea și izvorul al cărui mormur seamănă unui plîns înfundat.

Crucea — de sigur — a fost ridicată de Muntenii din Imprejurimi în amintirea acestui fapt.

I. P. N. Horezanu.

Repriviri economice:

Prețuri:

Grâu:	s'a vîndut cu fl.	10.—10.05
Secară:	„ „ „	7.75—8.—
Orz:	„ „ „	6.25—6.70
Ovăz:	„ „ „	5.75—6.15
Chicurus (porumb) vechiu	„ „ „	—
„ nou	„ „ „	4.60—4.70

ULTIME ȘTIRI

Treceri în masă.

Foile sîrbești scriu, că și Șocații din celelalte comune, locuite de ei, se pregătesc a trece de la biserica romano-catolică în siml maicei religiei lor vechi ortodoxe. Comunele cu pricina sunt Beregh, Szonta, Vaisca, Plavna și Bogyan.

Editor: Aurel Popovici-Earciann.
Redactor responsabil: Ioan Rosca-Sirivan.

și activitatea neobosită, se puteau aștepta frumoase roade. A încetat din viață Sâmbătă dimineața, în Sibiu. În mormântarea va fi azi după amiază. Adresăm surorilor sa e și celorlalți membri ai familiei sicerele noastre condolențe!

Neecrolog: Cu inimă înfrîntă de durere aducem la cunoștință cunoștilor și binevoitorilor noștri moartea neuitatului nostru fiu Sabin Iosif, întîmplată la 12 Martie la orele 11 din noaptea care după un moib scurt și a dat nebii suflet în mîinile Creatorului, Fiei țîrina ușoară și numele neuitat în veci.

Jelnicii părinți, Vasile și Iuliana Sala învîșător rom. gr. or.

Vașcou, 13 Martie 1899.

Nou „preamăritor” al lui Kossuth. La o tanyă de lângă Seghedin s'a ținut, Duminică 12 c., o slujbă bisericească pentru a sărbători și a explica „nației” anume aduse din celelalte tanye, ziua de 15 Martie și următoarele din 1848. E eșit însă d'andosele țînta patrioților, căci un călugăr catolic din ordul Franciscanilor, *Stupek* după nume Slovac, care înlocuia pe preot, ținea o predică în care, după spusele locale, „suduia, ocărea și batjocorea pe eroii luptelor pentru independență, dar' mai ales pe Kossuth Lajos!”

Între aiteile spuse:

„Cînd Sîrbii, Românii, Slovaci și Sașii umblau cu cererile lor pe la guvern; cînd patriarhul sîrbesc *Kaiacici* și căpitanul grănii militare *Stratimirovici* veniseră la Kossuth, înșîrînd gravaminele lor, acestea în loc de a-i fi trimis acasă promițîndu-le îndreptare, cu vocea-i obicinuit de bruscă a declarat rugarea lor de neîndeplinit și bîtînd cu mîna pe sabie, spuse: „Eacă aceasta are să hotîrească”.

„Cât sînge nu s'a vîrsat în Bănat și Raicica, precum și în Ardeal în urma procedurii necumpătate lui Kossuth! Reamintirea acestor întîmplări și după atîția ani, cu fiore umple inima omului. Sufletul seu poruncitor așa dar' să dea socoteală colo sus, în cer, înaintea judecătorei lui Dumnezeu, de sîngele cel mult ce s'a vîrsat”.

Arangeatorii sîrbărei, galbeni ca ceara de furtie, mai că nu'și eșiau din piele; dar așteptară sfîrșitul; conehemară *kupak tanaes*-ul reuniunii agricole, înaintea căruia aduseră și pe criminalul călugăr. Acesta se apîra, cum putu, provocîndu se la cartea lui *Zimandy, Zelenyák și Sedlak*; în urma urmelor îl siliră să deie un „nyilatkozat”, în care retrage „insultele” aduse sfîntului. Se vede însă, că sbuciumarea a cuprins cercuri patriotice și mai întinse, căci după știrile de pe urmă, călugărul *Stupek* a fost amovat de la postul seu ca locțiilor al preotului la tanyă. Că oare expia va el și mai grozav păcatul, nu zic foile: destul atîta, că nația de pe tanyele Seghedinului e luminată despre sfîntul.

Hotel american pustiit de foc. Vineri ars cu totul unul din cele mai mari hoteluri din New-York, hotel poreclit „Windsor”, de șeșe caturi, stînd izolat din toate părțile. Și tocmai toate 600 odăi ale lui au fost ocupate. Nimeni n'a putut scăpa altfel decît sărînd prin ferestre și alte deschizături; mulți periră în urma acestui mod de a scăpa. Pompierii nici nu putură să se apropie cum se cade de hotel, ci numai de pe acoperișurile caseilor din prejurime aruncară apa din pompe. Foarte puțini au scăpat, mulți au fost îngropați în urma surpării zidurilor de pe casele învecinate, care crepară din cauza căldurei ce venea de la foc. În modul acesta a perit și cumnata presidentului Statelor Unite, nevasta fratelui seu, tot *Mac-Kinley*, împreună cu fiica sa, cari amîndouă se preumblau p'acolo, cînd un zid surpat le ajunse și le îngropase. Numărul morților și răniților nu e încă constatat.

Bibliografie. A apărut Nr. 10 din publicația enciclopedică-illustrată „*Foia Populară*”, cu următorul cuprins: „Pilat din Pont” de A. Vîntul. — „Scriitorii mari străini” P. Daniilescu. — Poesie Elisab.

M. Z. Ionescu. — „Cum murim” Dr. Nan. — Batista Lily Butler. — Emile Loubet, de Scarlat Moscu. — Anecdote populare T. Speranță. — Ștînta amuzantă Far. Sor. — Bucureștene F. Omer. — „Pășaniile lui Gulliver Swift. — Cronica evenimentelor. — Jocuri distractive, etc. Ilustrații: Faci bine și țîi vezi rău. — Th. Körner. — Al. Delimarev. 15 bani. Abonamentul 5 lei peșan. Redacția: București str. Doamnei 19.

„**Revista ilustrată**” în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cîntec. Poezie de G. Coșbuc. Ornatele (Odajdele) preoților idolatri. Tipuri de S. P. Simonu Cînd te ved. Poesie de Nițu Din propria ei putere. Novela de G. Simu.

Felurimi.

Frica de moarte.

Impărăteasa Caterina II a Rusiei era îndrăsnă și curagioasă în vreme de primădie, ear femeia cultă și de spirit, dar' de moarte nu voia să știe nimic. Istoria nu cunoaște un om care să se fi temut într'atîta de moarte, ca împărăteasa Ecaterina. Ea ocolea totul ce putea să-i amințescă moartea. Ea urgisea coloarea neagră și dase ordin ca nimeni să nu poarte în Petersburg haine negre. Toate îngopăciunile în oraș trebuiau să se facă dimineața înainte de 6 ceasuri. Cînd murea cineva la curte, împărăteasa plecă din oraș. Nici chiar trăsurile nu era ertat să fie lustrate negru.

Evanghelia și piano.

Un musicant fusese invitat la masă într'o familie bogată.

În tot timpul mesei nu se vorbi de cît de musică. După masă stăpîna puse pe filă sa să se cînte ceva la piano pentru a-i arăta talentul.

Cînd tînera pianistă epuizase tot repertoriul seu, mamă sa cu un aier amabil se întoarse cătră musicant, și îl întrebă:

— Ei, scumpe măiestre, cum țî se pare?

Musicantul răspuse: Madame, ca să fiu sincer declar, că d'șoara este o pianistă, mediocră, dar' în schimb am recunoscut în dînsa o adevărată creștină.

— Cum aceasta? întreabă mă-sa mirată. de a vedea religiunea intervenind în această afacere.

— Da, da, continuă musicantul, rare ori am vîzut practicîndu-se cu un așa curaj această percepță evanghelică: „Nu lăsa niciodată să știe (mîna) dreapta ce face stînga”.

Din public

La apelul emis prin biroul fondului „Ioan Popasu” pentru ajutorarea elevilor bolnavi de la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș au binevoit a răspunde pînă acum:

Comunitatea de avere a fostului regiment confinar romano-banatic nr. 13 dărînd numitului fond suma de 200 fl.

Institutul de credit și economii „Oravițana”: suma de 25 fl.

Institut de credit și economii „Economia” din Lugoj: 5 fl.

„Noua casă de păstrare” din Caransebeș: 3 fl.

Ne rugăm, ca aceste institute să primească și pe calea aceasta cea mai profundă mulțumită.

Caransebeș, la 6 Martie 1899.

Dr. Iuliu Olariu,
presid.Iosif Bălan,
secretar.

100 sz.
1899.

308 1—1

Arverési hirdetmény

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lippai kir. járásbíróság 1899 Sp. II 44. számú végzése következtében Curtuțiu Mozes aradi ügyvéd által képviselt Czeglédi József javára Prunkul János és társa ellen 68 frt 50 kr. s jár. erejéig 1899 évi Február hó 1-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 404 frt becsült lakszoba, butorok, zongora stb. ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a lippai kir. járásbíróság 1899 évi V. I. 74 sz. végzése folytán 68 frt 50 kr. tökekövetelés, ennek kamatai és költségek erejéig Székáson (Temes-megye) leendő eszközzésére 1899 évi Marcius hó 30-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107 és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-ban értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Lippán 1899 évi Marcius hó 11 napján.

Váradi József.
kir. bir. végrehajtó.

„Cassa de păstrare în Mercurea“
societate pe acții.

Prમેષ્ટે depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5¹/₂%.
3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se respălătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin postă și se resolvă cu reîntoarcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Cassei de păstrare în Mercurea“

26—

SOCIETATE PE ACȚII

121

„CONCORDIA“

Institut de credit și economii societate pe acții Uzdin-Ozora. — takarékos és hitelintézet mint részvénytársaság Ozora-Uzdin.

Incheierea compturilor.
pe al V-lea an de gestiune 1898.

307 1—1

ACTIVE:		Contul Bilanțului		PASIVE	
42	Cassa în numărar	337 29	23	Capital de fondare	15.500 —
48	Cambii în portofoliu	35.276 74	19	Fondul de rezervă general	3.698 14
49	Cambii cu asigurare hip.	1.526 —	37	Fondul pentru dubioase	303 55
23	Capital neincurs	482 17	31	Fondul censorilor	196 14
6	Mobilier 112.11		41	Depuneri spre fructificare	336 27
	10% amortisare 11.21	100 90		Cambii reesoptate	16.060 50
	Interese de escompt anticip.	137 96	30	Dividende neridicate	110 39
	Diverse conturi debitoare	588 55		Interese transitoare	388 69
			39	Diverse conturi creditoare	28 27
				Profit transpus din 1897	113.76
				Profit curat	1713.90
		38.449 61			1.827 66
					38.449 61

ESITE.		Contul venitelor și al sarcinilor.		INTRATE	
38	Int. la dep. ridicate și capitalisate	54 90	40	Interese de reescompt ipotecare	3.138 31
25	Salare	901 62	24	Interese de întârziere	86 80
14	Contribuțiune erarială și comunală	584 25	33	Provisiune	1.190 63
	Interese de reescompt	908 07		Profit transpus din 1897	113 76
26	Chirie	129 97			
4	Tipărituri	32 09			
7	Competința de timbru	8 93			
6	Spese de cancelarie	70 80			
	10% amortisare din mobilier	11 21			
	Profit curat	1.827 66			
		4.529 50			4.529 50

O. Conopan m. p., director-executiv.

Uzdin-Ozora 31 Decembrie 1898.

I. Spariosu m. p. contabil.

Direcțiunea:

M. Bălan.

P. Tîșu.

A. Giura.

P. Spariosu,

P. Miclea.

P. Zaran.

P. Gyura.

Conturile prezente confrontându-se cu registrele principale și auxiliare sau aflat exacte.

Comitetul de supraveghiere:

Ballan Sandor.

Danil Fișean.

Spariosu Iovan

Dincea Petru.